

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 06.06.2007, sp. zn. 29 Odo 550/2006, ECLI:CZ:NS:2007:29.ODO.550.2006.1

Číslo: 29/2008

Právní věta: Jmenovat a odvolat ředitele státního podniku může pouze ministr, nelze tím pověřit jinou osobu.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 06.06.2007

Spisová značka: 29 Odo 550/2006

Číslo rozhodnutí: 29

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Státní podnik

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Usnesením ze dne 29. 9. 2005 potvrdil Vrchní soud v Olomouci usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 12. 11. 2003, kterým tento soud rozhodl o výmazu D. F., ředitelky B. P., státního podniku (dále jen „státní podnik“) a zápisu dne zániku její funkce, do obchodního rejstříku.

V odůvodnění rozhodnutí odvolací soud uvedl, že má shodně se soudem prvního stupně za to, že v řízení bylo „skutkově osvědčeno“, že D. F., ředitelka státního podniku, byla listinou ze dne 12. 9. 2001 dnem 30. 9. 2001 odvolána z funkce. Jmenovaná nepopřela, že jí odvolání bylo řádně doručeno. Odvolání z funkce ředitelky nepodepsal, jak by podle ustanovení § 12 odst. 2 zákona č. 219/2000 Sb. (správně zákona č. 77/1997 Sb.) měl učinit, ministr průmyslu a obchodu České republiky Doc. Ing. J. G., ale jeho náměstkyně M. V. Učinila tak na základě listiny ze dne 29. 9. 1998 označené jako „zmocnění“, kterou podepsal ministr průmyslu a obchodu. V této listině M. V., jako svou náměstkyni zmocnil, aby ho „v plném rozsahu zastupovala a podepisovala dokumenty související s výkonem zakladatelských funkcí, včetně podepisování dekretů o jmenování a odvolání z funkce ředitelů státních podniků resortu Ministerstva průmyslu a obchodu.“

Odvolací soud se ztotožnil se závěrem odvolatelky, že M. V. jako „zaměstnankyně ministerstva nemohla být zmocněna, nýbrž pověřena.“ Každý právní úkon, tedy i „zmocnění“ je však třeba posuzovat nikoliv dle formy, ale podle jeho obsahu a obsahově tato listina není ničím jiným, než pověřením náměstkyně k úkonům na ní vymezeným.

Odvolací soud dále posuzoval, zda ustanovení § 12 odst. 2 zákona č. 219/2000 Sb. (správně zákona č.

77/1997 Sb.) umožňuje, aby ministr pověřil jmenováním a odvoláváním ředitelů státních podniků jinou osobu. Dospěl k závěru, že takový postup je možný, neboť jej ministři umožňuje ustanovení § 7 odst. 2 zákona č. 219/2000 Sb.

Proti usnesení odvolacího soudu podala D. F. dovolání. Co do jeho přípustnosti odkázala na ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. Za otázku zásadního právního významu považuje posouzení platnosti plné moci, resp. pověření jiného vedoucího zaměstnance ministrem ke jmenování a odvolání ředitele státního podniku.

Dovolatelka poukazuje na ustanovení § 12 odst. 2 zákona č. 77/1997 Sb., ve znění účinném ke dni 12. 9. 2001 (dále jen „zákon o státním podniku“), podle kterého ředitele státního podniku jmenuje a odvolává ministr, nebo vláda, v těch případech, kdy si toto právo vyhradí. Dále poukazuje na ustanovení § 27 odst. 5 zákona č. 65/1965 Sb., ve znění účinném k témuž datu (dále jen „zákoník práce“), podle kterého může jmenování a odvolání provádět u zaměstnavatele, který je právnickou osobou výlučně statutární orgán. Je-li zaměstnavatelem stát, jmenování a odvolání může provádět výlučně vedoucí organizační složky státu. Jmenováním a odvoláním nelze pověřit jinou osobu. Z uvedených ustanovení dovolatelka dovozuje, že nebylo možné, aby ministr pověřil svou náměstkyni výkonem funkce jmenování a odvolání ředitele státního podniku a její odvolání bylo tedy neplatné. Dovolatelka navrhuje, aby Nejvyšší soud usnesení odvolacího soudu i soudu prvního stupně zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Předpokladem přípustnosti dovolání podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. je závěr odvolacího soudu, že rozhodnutí odvolacího soudu nebo některá v něm řešená právní otázka, mají po právní stránce zásadní význam.

O rozhodnutí odvolacího soudu, které má po právní stránce zásadní význam jde zejména, jestliže rozhodnutí řeší právní otázku, kterou dovolací soud dosud nevyřešil, nebo kterou odvolací soudy nebo dovolací soud rozhodují rozdílně. Řeší-li napadené rozhodnutí určitou právní otázku v rozporu s hmotným právem, má vždy po právní stránce zásadní význam. Za otázku zásadního právního významu nelze považovat takovou otázku, která byla v napadeném rozhodnutí řešena v souladu s ustálenou soudní praxí.

Zásadní právní význam napadeného rozhodnutí ve věci samé dovolací soud shledává (a potud má dovolání za přípustné) v řešení otázky, zda může ministr pověřit vedoucího pracovníka ministerstva jmenováním a odvoláváním ředitelů státních podniků.

Podle ustanovení § 12 odst. 2 zákona o státním podniku, jmenuje a odvolává ředitele státního podniku ministr, nebo vláda, v těch případech, kdy si toto právo vyhradí. (Přitom poznámka pod čarou k tomuto ustanovení odkazuje na ustanovení § 27 odst. 4 zák. práce).

Podle ustanovení § 7 odst. 2 zákona č. 219/2000 Sb., ve znění účinném ke dni 12. 9. 2001, může vedoucí organizační složky pro určité právní úkony písemně pověřit jednáním jiného vedoucího zaměstnance této organizační složky.

Podle ustanovení § 27 odst. 4 zák. práce platí, že jmenováním se pracovní poměr zakládá u vedoucích zaměstnanců, jmenovaných do funkce podle zvláštních předpisů, a u vedoucích zaměstnanců, které do funkce jmenuje u zaměstnavatele, který je právnickou osobou, statutární orgán a u zaměstnavatele, který je fyzickou osobou, zaměstnavatel.

A konečně ustanovení § 27 odst. 5 zák. práce určuje že vedoucími funkcemi, do nichž u zaměstnavatele, který je právnickou osobou, jmenuje statutární orgán, a u zaměstnavatele, který je fyzickou osobou, zaměstnavatel, jsou funkce vedoucích zaměstnanců

a) v přímé řídicí působnosti

1. statutárního orgánu, je-li zaměstnavatelem právnická osoba,

2. zaměstnavatele, je-li zaměstnavatelem fyzická osoba,

b) v přímé řídicí působnosti vedoucího zaměstnance přímo podřízeného

1. statutárnímu orgánu, je-li zaměstnavatelem právnická osoba,

2. zaměstnavateli, je-li zaměstnavatelem fyzická osoba

za podmínky, že tomuto vedoucímu zaměstnanci je podřízen další vedoucí zaměstnanec,

c) na ústředních orgánech.

Jmenování a odvolání může provádět u zaměstnavatele, který je právnickou osobou, výlučně statutární orgán a u zaměstnavatele, který je fyzickou osobou, výlučně zaměstnavatel. Je-li zaměstnavatelem stát, jmenování a odvolání může provádět výlučně vedoucí organizační složky státu. Jmenováním a odvoláním nelze pověřit jinou osobu.

K předestřené otázce zásadního právního významu dovolací soud uzavřel, že závěr odvolacího soudu o tom, že ministr může pověřit jmenováním a odvoláváním ředitelů státních podniků jiného vedoucího zaměstnance ministerstva, je nesprávný.

Možnost písemně pověřit jednáním pro určité právní úkony jiného vedoucího zaměstnance ministerstva sice výslovně zakládá ustanovení § 7 odst. 2 zákona č. 219/2000 Sb., ve znění účinném ke dni 12. 9. 2001, pro jmenování a odvolávání ředitelů státních podniků však použití tohoto ustanovení vylučuje ustanovení § 12 odst. 2 zákona o státním podniku, které je ve vztahu k ustanovení § 7 odst. 2 zákona č. 219/2000 Sb. ustanovením speciálním. Podle tohoto ustanovení jmenuje a odvolává ředitele státního podniku ministr (nebo vláda v těch případech, kdy si toto právo vyhradí). Tato působnost je tedy výslovně svěřena ministrovi, jako členovi vlády, nikoli jako vedoucímu organizační složky státu ve smyslu ustanovení § 7 odst. 2 zákona č. 219/2000 Sb. Tento závěr lze dovodit nejen z výslovného ustanovení zákona o tom, že ředitele státního podniku jmenuje a odvolává ministr (nikoliv vedoucí organizační složky státu), ale i z toho, že zákon počítá s tím, že vláda v některých případech toto právo svému členovi – příslušnému ministrovi – odejme a rozhodne o jmenování či odvolání sama. V postavení člena vlády pak ministra podle ustanovení § 7 odst. 2 zákona č. 219/2000 Sb. zastoupit nelze.

Argumentovat lze i tím, že může-li podle ustanovení § 27 odst. 5 zák. práce, je-li zaměstnavatelem stát, provádět jmenování a odvolání osob ve vedoucích funkcích výlučně vedoucí organizační složky státu, přičemž nelze jejich jmenováním a odvoláním pověřit jinou osobu, uplatní se tento závěr tím spíše pro osobu vykonávající funkci statutárního orgánu státního podniku, která stojí mimo organizační složku státu.

Listinu, kterou byla D. F. odvolána z funkce tedy nepodepsala osoba oprávněná jí z funkce odvolat, z čehož plyne, že D. F. z funkce platně odvolána nebyla.

Protože právní posouzení věci co do řešení otázky, na níž napadené rozhodnutí spočívá, není

správné, Nejvyšší soud, aniž ve věci nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.), usnesení odvolacího soudu a spolu s ním ze stejných důvodů i usnesení soudu prvního stupně podle § 243b odst. 2, věty za středníkem, a odst. 3 o. s. ř. zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3, věta první, o. s. ř.).